

Assessment of the research standing of the Faculty of Geography at Kharazmi University among universities in Iran

Farhad Azizpour¹ , Hassan Momeni²

1. Associate Professor of Geography and Rural Planning, Faculty of Geographical Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran.

E: : azizpour@khu.ac.ir (Corresponding Author)

2. Ph.D. Department of Human Geography, Faculty of Geography, Kharazmi University, Tehran, Iran..

E: h.momeni@khu.ac.ir

ARTICLE INFO ABSTRACT

Keywords

Web of Science
universities in Iran
Faculty of Geographical
Sciences
Kharazmi University

Every organization and scientific institution urgently need an evaluation system to understand the desirability and quality of its activities, especially in dynamic environments. The lack of such a system signifies a weakness in the organization's communication with its internal and external environments, increasing vulnerability. Establishing an evaluation system in universities is crucial for monitoring and analyzing the efficiency, effectiveness, relevance, and sustainability of their components in line with scientific development goals. In this context, assessing the academic status and position of university centers significantly aids in achieving these stated goals. Identifying negative feedback and adjusting processes in this regard enhances the university's standing, which in turn benefits its faculties and educational and research departments. This research is based on the belief of recognizing the academic position of the Faculty of Geography at Kharazmi University among national universities, using available resources as its main goal. The research method is a sequential mixed approach. Initially, accessible research indicators were gathered based on data-producing scientific websites like Web Of Science, Scopus, ISC, and others. After quantitatively processing the data, the position of the Faculty of Geography at Kharazmi University was compared with other geographical scientific centers with similar criteria. Unlike other similar studies, this research did not limit itself to just "determining the level." Instead, through a qualitative method based on content analysis, strengths, weaknesses, opportunities, and threats were explored and understood. The findings indicated that the Faculty of Geography at Kharazmi University is at an average level based on the selected indicators. Weakness in the per capita publication of English articles and the per capita citation of English articles are significantly important regarding the faculty's status. Moreover, the understanding from participants' perspectives revealed that deficiencies in hard and soft infrastructure, weaknesses in the administrative structure of the research and technology sector, reduced motivation among some faculty members due to the compensation system's status, and low collaboration spirit among faculty and the faculty's executive elements are the main hindering factors for the advancement of the Faculty of Geography at Kharazmi University among selected geography faculties.

Article History:

Received:

13 MA 2024

Received in revised form:

05 NO 2024

Accepted:

20 NO 2024

Available online:

21 NO 2024

Citation: Azizpour, F. & Momeni, H. (2024). Assessment of the research standing of the Faculty of Geography at Kharazmi University among universities in Iran. *Journal of Geography*, 22 (82), 75-90.

 <http://doi.org/10.22034/iga.2024.2019973.1283>

© The Author (s).

Publisher: Iranian Geographical Associati

This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Extended Abstract

Introduction

Universities are widely recognized as one of the most important components of the education system and key institutions shaping the past and future of the world. The dissemination of knowledge is essential for elevating the level of education in universities, and as a result, standardizing higher education systems with an emphasis on constructive interaction in international relations, advanced knowledge, scientific and technological production, and reliance on social capital. Therefore, the assessment of sciences is a fundamental solution for promoting the scientific level of university centers. Scientometrics can be defined as the quantitative and, to some extent, qualitative analysis of the process of producing, distributing, and utilizing scientific information, as well as the factors affecting it. This includes describing, explaining, and predicting this process for the purpose of planning, policymaking, excellence, awareness, and scientific and research foresight in individual, group, organizational, and international dimensions. In this context, Kharazmi University, with a history of over a century, has always been a focus of scientific attention in the country and the world. Therefore, English journals extracted by the Scimago website and under the supervision of the Elsevier Institution, using the Scopus database, have assessed the overall status of Kharazmi University based on only journal indicators over a 13-year period until 2021, as follows.

Methodology

The present research method is both quantitative and qualitative, encompassing a sequential and simultaneous mixed-methods approach. In this design, a sequential mixed-methods approach was employed, where the quantitative method was used first, followed by the qualitative method to complement the research process. Therefore, according to the defined research questions, suitable research indicators were identified through a collective discourse with experts in this field, including experts from the research department of Kharazmi University and the deanships and faculties of geography. Overall, 15 indicators were selected for research activities. However, since access to information resources and scientific websites is an important principle of this activity, this was planned in a way that the data were mostly extracted from accessible and evaluable web resources, which could be analyzed using quantitative methods, and thus, a basis for comparing faculties and geography groups with the obtained resources was provided. Therefore, in the end, 6 indicators were determined based on the following table, including the per capita number of publications in reputable English journals, the number of citations to published articles, the per capita number of domestic publications, the number of printed books by geography centers, the number of faculty or geography group journals, and the scientific credibility of faculty journals. This endeavor has led to the indicators being standardized appropriately. In this regard, relying on scientific data production centers such as Web of Science, Scopus, ISC, etc, information was collected.

Results and Discussion

The research findings need to be mentioned that most similar works only used one or two indicators for ranking, while this research project has set several indicators as the criteria for its quantitative evaluation. Due to the data extraction from some international websites, it was necessary to accurately list the names of the faculty members one by one. By referring to scientific references and websites, documents related to each member were separately extracted. Given the nature of the work and the number of indicators, this process was very time-consuming. Due to confidentiality and limitations, it is not possible to provide a table for this section. After extracting the data based on the quantitative indicators of the project, a per capita method was used to reduce the evaluation error. Accordingly, the number of research activities performed at that Geography center, whether it is a faculty or educational group, is the criterion of assessment. An example of this is shown in the following table. In the world, ranking of humanities fields is not given much attention, as the criteria for these rankings often do not include these sciences. For example, receiving the Nobel Prize in humanities fields is more like a joke! To change this rule, more appropriate actions are needed. Gaining knowledge about the popularity of departments as scientific determinants, models of human knowledge, and the foundation of nourishing sciences is very important. Nowadays, this process has been facilitated, and with the existence of many scientific websites, scientific evaluations are

accessible. Therefore, the field of geography sciences needs evaluation. As research findings show, despite the existence of appropriate criteria for research activities, shortcomings are also observed. Prioritizing the opinions of interviewees (as described in the research method) can be effective in reinforcing the positive factors and reducing the negative factors in improving the scientific status of the Department of Geography. It is necessary to conduct fundamental reviews in this regard.

Conclusion

In this study, the results and achievements are briefly summarized based on the scientific research conducted to evaluate the position of academic institutions. Typically, a single criterion based on the publication of scientific articles has been used to evaluate the position of academic centers. However, in this study, several evaluation criteria for research activities of academic departments were developed with the help of statisticians. A total of six evaluation criteria were used, indicating the multidimensional approach of this research. The criteria were based on established valuation methods that could extract information from several reputable scientific websites such as Scopus and other online databases. One of the distinguishing features of this scientific approach was the simultaneous use of quantitative and qualitative methods. In addition to determining the position of the Kharazmi University Department of Geography based on quantitative data, the strengths, weaknesses, and reasons for achieving this position were qualitatively analyzed. In this regard, in response to the first question of the research, based on the scale of the survey conducted among 7 faculties or scientific groups of geography in the country that had three criteria determined by faculty members, teaching groups and having a doctorate degree.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

References

- 1) Bashiri, B. & Khorasani, A. (2016). Analysis of the content of the articles of Rural Research Quarterly between 2000 and 2015, *Rural Research Quarterly*, 8(1), 141-151. [Persian]. <https://ensani.ir/fa/article/journal/539>
- 2) Alipour, Sh., Babaei, M., M. & Davodi, H. (2017). Content and citation analysis of articles in the educational psychology quarterly of Allameh Tabatabai University. *Educational Psychology Quarterly*, 14(49), 85-117. [Persian]. <https://doi.org/10.22054/jep.2019.12083.1436>
- 3) Sadeghi, H., Rajabi, H., Al-Ebrahim, N. & Jalili, M. (2021). Reviewing the quantity and quality of scientific articles produced by Iran's sports science faculties in the period from 2015 to 2020 based on the Scopus database, *Journal of Sports Management Studies*, 13(68), 96-129. [Persian]. https://smrj.ssrc.ac.ir/article_2742.html
- 4) Tabatabai-Amiri, Faeze Sadat; Karimi, Reza and Haj Bagharian, Taybeh (2016) Thematic course and status of translated books in the field of gender, women and family in Iran, *Information Management Sciences and Techniques*, 3 (2), 133-153. [Persian]. https://stim.qom.ac.ir/article_943.html
- 5) Madhoshi, M. & Niazi, Isa. (2000). Examining and explaining the position of Iran's higher education in the world. *Higher Education of Iran*, 2(4), 111-147. [Persian]. <https://sid.ir/paper/357357/fa>
- 6) Mohammadpour, Ahmed. (2010). Research designs with mixed methods: paradigmatic principles and technical methods. *Iranian Journal of Social Studies*, 4(2), [Persian]. <https://sid.ir/paper/464299/fa>

- 7) Cymgo ranking system under the supervision of Elsevier Institute in Scopus database, (2021) University ranking report, [Persian]. <https://www.scopus.com/home.uri>
- 8) Nouri, M. & Ohadi, F. (2014). performance evaluation of non-profit universities based on the Balanced Scorecard (BSC) approach in order to determine strategic priorities, the second international science and engineering conference, [Persian]. <https://civilica.com/doc/490428>
- 9) Hoyda, R. & Zare, H. (2005). The role of improving the quality of higher education in the excellence of organizations. International Conference of Quality Managers.[Persian]. <https://sid.ir/paper/806587/fa>
- 10) IHEP, The Institute for Higher Education Policy (2007). College and University Ranking Systems, GLOBAL PERSPECTIVES AND AMERICAN CHALLENGES.
- 11) Yamin, F. (2016). Familiarization with scientific metrics, August 2016, Babol University of Medical Sciences. [Persian]. https://sci.mubabol.ac.ir/images/sci/Scientometric_Indicators_.pdf&ved
- 12) Robinson-García Nicolás, and Calero-Medina Clara (2013). What do university rankings by fields rank? Exploring discrepancies between the organizational structure of universities and bibliometric classifications, Paper published in Scientometrics, <https://doi.org/10.1007/s11192-013-11577>
- 13) The official website of Khwarazmi University (2021), the report of the introduction department of the Faculty of Geographical Sciences. [Persian]. <https://gs.khu.ac.ir/>
- 14) ISC 1400 Islamic World Science Citation Database. [Persian]. <https://www.isc.ac/fa>
- 15) Eckhaus, E. & Davidovitch, N. (2021). Academic Rank and Position Effect on Academic Research Output – A Case Study of Ariel University, International Journal of Higher Education Vol. 10, No. 1; 2021. Published by Sciedu Press 295 ISSN 1927-6044 E-ISSN 1927-6052.
- 16) The official website of Tehran University (1400), the report of the introduction department of the Faculty of Geographical Sciences. [Persian]. <https://geography.ut.ac.ir/>
- 17) Bozarjomehri, Kh., Eivazlo, M. & Jamshidi, A. (2014). [A thematic study of articles on rural geography in scientific research journals of Iran (A review of articles published between 1948 and 2008) (Persian)]. Journal of Geography and Regional Development, 12(22), 31-53. <https://doi.org/10.22067/geography.v12i22.42877>
- 18) Lu, J. & Nepal, S. K. (2009). Sustainable tourism research: An analysis of papers published in the Journal of Sustainable Tourism. Journal of Sustainable Tourism, 17(1), 5–16. <https://doi.org/10.1080/09669580802582480>
- 19) Terkashund, Z. & Dadour, F. (1401). Analysis of the impact of interdisciplinary studies on the scientific dynamics of geography (with a focus on interdisciplinary studies of entrepreneurship-geography). Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Society), 20(75), 1-20. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_700952.html
- 20) Reid, L. J. & Andereck, K. L. (1989). Statistical analyses use in tourism research. Journal of Travel Research, 28(2), 21–4. <https://doi.org/10.1177/004728758902800206>
- 21) Jamati, H. & Sadeghi Nasab, M. (2021). Contracts and cooperations of the country's universities and research institutes in the field of communication with the society and industry, Vice President of Research and Technology, Office of Communication with Society and Industry, Ministry of Science, Research and Technology. [Persian]. <https://gu.ac.ir/file/7104383d-dbb3-ec11-9ecd->
- 22) Rahmani, M. & Pourkhodadad, B. (2014). The degree of educational development of the cities of Gilan province. Geography (Scientific Quarterly of the Geographical Society of Iran), 13(46), 41-64. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_253519.html
- 23)
- 24) Shayan-Majd, M. (2012) Studying the research process in the field of scientology in Iran and examining the pattern of scientific behavior of researchers in this field, Organization of Libraries, Museums and Documents Center of Astan Quds Razavi, 5(21), 15- 1. [Persian]. https://shamseh.aqr-libjournal.ir/article_51706.html
- 25) ShahamaHYGHGt, N., Arasteh, H., Shahamat, F. & Roozer, M. (2012). Reconstruction of the interdisciplinary structure in higher education (with emphasis on indicators). Quarterly Journal of Interdisciplinary Studies in Humanities, 6(1), 55-77. [Persian]. <https://doi.org/10.7508/isih.2014.21.003>
- 26) Shourabi, A. (2009). Studying the ways to improve the ranking of Payam Noor University in internal and external rankings, unpublished master's thesis, Payam Noor University, Tehran Province, Faculty of Literature and Humanities. [Persian].
- 27) Alizadeh, S. & Momeni, F. (1401). Geography, Economy and Development: Recommendations for the 7th National Development Plan. Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Society), 20(75), 57-78. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_702036.html

ارزیابی جایگاه علمی - پژوهشی دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در بین دانشگاه های ایران

فرهاد عزیزپور^۱، حسن مؤمنی^۲

۱. دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). E: azizpour@khu.ac.ir

۲. دکتری در جغرافیا و برنامه یزی روستایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. E: h.momeni@khu.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

هر سازمان و نهاد علمی به منظور آگاهی از میزان مطلوبیت و کیفیت فعالیت‌های خود بالاخص در محیط‌های پویا، نیاز مبرم به نظام ارزشیابی دارد. چراکه، فقدان این نظام در یک سازمان به معنای ضعف برقراری ارتباط آن با محیط درونی و بیرونی بوده، زمینه ساز افزایش آسیب‌پذیری می شود. استقرار نظام ارزشیابی در دانشگاه با هدف پایش و تحلیل کارایی، اثربخشی، مناسبت و پایداری ارکانش در راستای اهداف توسعه علمی از اهمیت برخوردار است. در این چارچوب، تعیین سطح و جایگاه علمی مراکز دانشگاهی، کمک شایانی در تحقق اهداف بیان شده؛ دارد. شناسایی بازخوردهای منفی و اصلاح رویه ها در این ارتباط سبب ارتقای جایگاه دانشگاه و به تبع آن دانشکده ها و گروه های آموزشی و پژوهشی می-شود. پژوهش حاضر با اعتقاد به این موضوع، شناخت جایگاه علمی دانشکده علوم جغرافیایی را در بین دانشگاه‌های کشور بر اساس منابع در دسترس هدف اصلی خود قرار داده است. روش پژوهش، از نوع ترکیبی متوالی است. یعنی در ابتدا شاخص‌های پژوهشی که قابل دسترس هستند با اتکا به وبگاه‌های علمی تولید داده مانند: Scopus، Web Of Science، ISC و سایر وبگاه‌ها جمع آوری گردیدند، پس از پردازش کمی داده‌ها، جایگاه دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در مقایسه با سایر مراکز علمی جغرافیایی (دارای ملاک‌های مشابه) بدست آمد. در این پژوهش متمایز با سایر پژوهش های مشابه فقط به «تعیین سطح» بسنده نشد. بلکه، در ادامه با روش کیفی مبتنی بر رویکرد تحلیل محتوا، نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها کشف و تفهیم گردید. یافته های پژوهش نشان داد؛ دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی مبتنی بر شاخص های منتخب در سطح متوسط قرار دارد. ضعف در سرانه چاپ مقالات لاتین و سرانه ارجاع به مقالات لاتین در بین شاخص ها از اهمیت بالایی در ارتباط با جایگاه دانشکده برخوردار هستند. همچنین، تفهیم از نگرش مشارکت کننده گان نشان داد که ضعف در برخورداری از زیرساختهای سخت و نرم، ضعف در تشکیلات اداری بخش پژوهش و فناوری، کاهش انگیزه برخی از اعضای هیات علمی متأثر از وضعیت نظام حقوق و دستمزدها و پایین بودن روحیه مشارکت جویی در بین اساتید و اساتید با ارکان اجرایی دانشکده مهمترین عوامل بازدارنده بر ارتقای دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در بین دانشکده های جغرافیایی منتخب هستند.

واژگان کلیدی:

وبگاه های علم سنجی
دانشگاه های ایران
دانشکده علوم
جغرافیایی
دانشگاه خوارزمی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۲/۱۲/۲۳

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۳/۰۸/۱۵

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۰۸/۳۰

تاریخ چاپ:

۱۴۰۳/۰۹/۰۱

استاد: عزیزپور، فرهاد و مؤمنی، حسن (۱۴۰۳). ارزیابی جایگاه علمی - پژوهشی دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در بین دانشگاه های ایران. فصلنامه علمی جغرافیا، (۸۲)، ۷۵-۹۰.

<http://doi.org/10.22034/iga.2024.2019973.1283>

مقدمه و پیشینه

دانشگاه‌ها یکی از مهمترین اجزای نظام آموزش و از کلیدی‌ترین نهادهای شکلدهی جهان گذشته و آینده تلقی می‌شوند. به دلیل دگرگونی‌های شدیدی که امروزه دنیای آموزش عالی را تحت تأثیر قرار داده است، اهداف، برنامه‌ها و جهت‌گیری‌های دانشگاه‌ها بیش از پیش در کانون توجه واقع شده اند (طباطبایی امیری و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۵۵). به عبارت دیگر، گسترش علم به ارتقای سطح آموزش دانشگاه‌ها و به دنبال آن استانداردسازی سیستم‌های آموزش عالی تاکید دارد. موضوعی که در چشم انداز سال ۱۴۰۴ ایران در قالب تعامل سازنده و مؤثر با روابط بین‌الملل، برخوردار از علم پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری و متکی بر سهم منابع انسانی و سرمایه اجتماعی به تصویر کشیده شده است (شهامت و همکاران، ۱۳۹۲: ۵۵). در این ارتباط، سنجش علوم راهکاری اصولی در ارتقا، سطح علمی مراکز دانشگاهی شناخته می‌شود. در نتیجه، علم سنجی را می‌توان تجزیه و تحلیل کمی و تا حد امکان کیفی فرایند تولید، توزیع و استفاده از اطلاعات علمی و عوامل مؤثر بر آن و توصیف، تبیین و پیش‌بینی این فرآیند به منظور برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، اعتلا و آگاهی و آینده‌نگری علمی و پژوهشی در ابعاد فردی، گروهی، سازمانی و بین‌المللی دانست (یمین، ۱۳۹۶: ۲). بر این اساس، اهمیت علم سنجی در جهت‌گیری علوم، به بهبود شرایط آنها کمک می‌کند. در این چارچوب، علم سنجی علوم جغرافیایی در ایران در قالب دانشکده‌ها و گروه‌های فعال در آموزش و تدریس نه تنها به روشن تر شدن جایگاه هر یک از دانشکده‌ها و گروه‌ها کمک می‌کند. بلکه بستر توسعه علم جغرافیا را هم فراهم می‌کند.

علم سنجی با هدف رتبه‌بندی و تعیین جایگاه کمی و کیفی (علمی) دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها بر اساس رشته‌های مختلف در سطح بین‌المللی از دیرباز مورد توجه بوده است. در این میان، رشته جغرافیا از جمله رشته‌هایی است که در قالب دانشکده‌های علوم جغرافیایی در سطح جهانی از جنبه اثربخشی علمی مورد ارزیابی قرار گرفته است. در ارزیابی ۲۰۱۸ در بین دانشکده‌های جغرافیایی ایران، برای اولین بار دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران با قرارگیری در رتبه بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ در ایران، غرب و جنوب غرب آسیا بعنوان یکی از دانشکده‌های معتبر شناخته شده است (وبگاه دانشگاه تهران، ۱۴۰۰).

در این ارتباط، بر اساس رتبه بندی تایمز در سال ۲۰۲۲ دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در بین دانشکده‌ها و گروه‌های جغرافیایی در سطح کشور، رتبه ۱۳ را به خود اختصاص داده بود. رتبه ای که جایگاه واقعی دانشکده علوم جغرافیایی با سابقه ۸۵ ساله نیست. گروه جغرافیا دانشگاه خوارزمی نخستین گروه در ایران است که در سال ۱۳۱۸ در دارالمعلمین عالی و دانشسرای عالی تهران تأسیس شد. این گروه در مسیر توسعه خود با ایجاد رشته‌های جدید در سال ۱۳۸۹ به سطح دانشکده با نام علوم جغرافیایی ارتقاء یافت (وبگاه دانشگاه خوارزمی، ۱۴۰۱). در حال حاضر، این دانشکده از جمله ۶ دانشکده مرتبط با رشته جغرافیا در کشور است. البته، باید اذعان داشت که این جایگاه جدا از وضعیت دانشگاه خوارزمی نیست. بر مبنای شاخص پژوهشی ژورنال‌های انگلیسی که توسط نظام رتبه‌بندی سایمگو و تحت نظارت موسسه الزویر و با استفاده از بانک اطلاعاتی اسکوپوس استخراج شده است طی روندی ۱۳ ساله (۲۰۰۹ تا ۲۰۲۱) تا سال ۲۰۱۸ دارای وضعیت مناسب بود. ولی از این سال به بعد جایگاه دانشگاه تضعیف شد.

بر اساس این وضعیت از دانشکده و سابقه آن ضروری است تا جایگاه دانشکده در بین دانشکده‌های جغرافیایی کشور (بوژه از جنبه پژوهشی) مورد ارزیابی قرار گیرد. در این راستا، سوالات زیر در این پژوهش طرح شده است:

❖ دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در میان مراکز جغرافیایی ایران از چه جایگاهی برخوردار است؟

❖ عوامل پیش برنده و بازدارنده اثرگذار بر جایگاه دانشکده علوم جغرافیایی کدامند؟

❖ برای بهبود جایگاه دانشکده چه اقدامات کلیدی باید در دوره کوتاه مدت مورد توجه قرار گیرند؟

با توجه به سوالات و بررسی پیشینه تجربی در زمینه علم سنجی و ارزیابی جایگاه علوم از جمله علم جغرافیا و دانشکده های مرتبط با این علم نشان داده است که تحقیقات مشابه ای در این زمینه انجام گرفته است. IHEP (۲۰۰۷) به دیدگاه‌های جهانی سیستم‌های رتبه‌بندی کالج‌ها و دانشگاه‌ها می‌پردازد و در اقدام تعیین سطح بر سلسله مراتب کیفیت آموزش عالی تأکید دارد. از اولین باری که رتبه‌بندی آموزش عالی در طول چند دهه گذشته شکل گرفت، بحث‌های متعددی در مورد روش‌شناسی، عینیت، تأثیر بر دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها و نقش آن در ساختار پاسخگویی کشورها مورد استفاده مطرح بود. در سال‌های اخیر، با توجه به اینکه بسیاری از کشورها هزینه‌های قابل توجه‌ای برای تحصیلی در نظر گرفته اند، رتبه‌بندی‌ها در کانون توجه قرار گرفته اند. در پژوهش Robinson and Calero (۲۰۱۳) رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر اساس بازخورد رشته‌ها تحقیقاتی دانشگاه‌ها ارزیابی می‌شود. از این رو، ذی‌نفعان رتبه‌بندی انتظار دارند در چنین شرایطی بازتابی از ساختار نهاد سازمانی خود را مشاهده کرده و توصیف و تفاوت‌هایی بین ساختارهای دانشگاه‌ها عیان شود. به این ترتیب نقایص بین‌رشته‌ای و ساماندهی دانشگاه‌ها به دست می‌آیند. بنابراین ایجاد ردیف‌های پژوهشی ممکن است راه‌حل خوبی برای دانشگاه‌ها در جهت یافتن سطوح مغایرت بین واحدهای سازمانی و رشته‌های موضوعی باشد. در تحقیق Eckhaus & Davidovitch (۲۰۲۱) تأثیر رتبه و جایگاه علمی بر بازده تحقیقات دانشگاهی مورد تأکید است و به بررسی عوامل حرفه‌ای (رتبه علمی و نقش آموزشی-اداری) و سایر عوامل مرتبط با واحدها مانند تعداد اعضای هیأت علمی در دانشکده‌ها می‌پردازد. بنابراین برون‌داد پژوهشی اعضای هیأت علمی بر میزان وابستگی اساتید، رتبه علمی و نقش آنها با تعداد استنادها در ارتباط است. تأثیر تعداد استنادات به ازای هر دانشکده، مشارکت در وظایف اداری و تعداد اعضای هیئت علمی در دانشکده‌ها، پیامدهای مهمی بر سیاست‌های ارتقای علمی مراکز دانشگاهی ایفا می‌کند.

صادقی و همکاران (۱۴۰۰) با بررسی کمیت و کیفیت تولید مقالات علمی دانشکده‌های علوم ورزشی ایران در بازه سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ بر مبنای پایگاه اسکوپوس به این نتایج رسیدند که دانشکده تربیت بدنی دانشگاه خوارزمی طی پنج سال اخیر رشد پژوهشی رشته علوم ورزشی کشور درخور توجه بوده و به تولیدات علمی خوب منجر شده است که نشان دهنده بلوغ پژوهشی در این زمینه است. همچنین، افزایش چشمگیر دانشجویان تحصیلات تکمیلی به ویژه در مقطع دکتری در چند سال گذشته و شرط تولید مقاله برای دفاع از رساله در افزایش مقالات مؤثر بوده است. شورایی (۱۳۸۹) در پایان‌نامه خود به مطالعه راهکارهای ارتقا رتبه دانشگاه پیام نور در رتبه‌بندی‌های داخلی و خارجی پرداخته است. او ابتدا با توجه به اطلاعات به دست آمده از پنج دانشگاه که شامل برترین دانشگاه جهان، برترین دانشگاه آسیا، برترین دانشگاه خاورمیانه، برترین دانشگاه اسلامی و برترین دانشگاه ایران و مقایسه آنها در شاخص‌های رتبه‌بندی با دانشگاه پیام‌نور بود، به ارزیابی این دانشگاه‌ها پرداخته و سپس با مشخص کردن نقاط ضعف دانشگاه پیام نور، به مطالعه راهکارها جهت ارتقاء رتبه دانشگاه پیام نور اقدام نمود. او در این پژوهش راهکارهایی در زمینه شاخص‌های مؤثر در رتبه‌بندی‌ها مانند: مبانی (راهکار) ارتقاء اعضای هیات علمی، مبانی ارتقاء پژوهش، مبانی ارتقاء مقالات، مبانی ارتقاء وجه دانشگاه (راهبردهای ارزیابی بیرونی)، مبانی ارتقاء ارتباطات ملی و بین‌المللی دانشگاه، مبانی اختراعات، مبانی ارتقاء ظرفیت‌های فیزیکی و تجهیزات و امکانات ارائه می‌دهد.

طباطبایی امیری و همکاران (۱۳۹۶) به واکاوی پیامدهای درون و برون دانشگاهی برای بین‌المللی شدن دانشگاه‌های دولتی منتخب در کشور پرداخته و اشاره می‌دارد که بین‌المللی شدن در راستای ماموریت‌گرایی دانشگاه‌های دولتی کشور بوده و بین‌المللی شدن آموزش عالی دارای دست‌آوردهایی است که در دو حیطه داخل و خارج دانشگاه، قابل بررسی است و نتایج پژوهش خویش را در قالب نظریه داده بنیاد ارائه می‌کند.

مدهوشی و نیازی (۱۳۸۹) در بررسی و تبیین جایگاه آموزش عالی ایران و جهان اشاره می‌کنند که نظام آموزش عالی در کشور ما به رغم توسعه کمی چند ساله اخیر نتوانسته مهمترین رسالت خود را که تربیت نیروی انسانی متخصص، ارتقای سطح فرهنگ عمومی و رشد فضایل اخلاقی و گسترش مرزهای دانش و تامین نیازهای پژوهشی باشد؛ برآورده سازد. آنها همچنین عقیده دارند؛ وضعیت آموزش عالی ایران در مقایسه با کشورهای پیشرفته مطلوبیت لازم را نداشته و در مقایسه با کشورهای درحال توسعه و خاورمیانه به ترتیب برابر و بالاتر است. ه

همچنین، نوری و اوحدی (۱۳۹۴) به سنجش عملکرد دانشگاه غیرانتفاعی امام جواد یزد و ارائه راهکارهایی برای بهبود بهره‌وری این دانشگاه با استفاده از روش ارزیابی عملکرد کارت امتیازی متوازن پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد در اکثر شاخص‌ها دانشگاه با ضعف عملکردی مواجه بوده و تنها در ۳۳ درصد موارد، شاخص‌های کلیدی تعیین شده نقطه قوت دانشگاه محسوب می‌شوند.

شایان مجد (۱۳۹۲) مطالعه روند پژوهش در حوزه علم سنجی در ایران و الگوی رفتار علمی پژوهشگران در این حوزه را با کمک پایگاه‌های Sid، Civilica، Ensani، Magiran، Noormags مورد بررسی قرار داده است. نتایج پژوهش او نشان می‌دهد از ۱۵۶ مقاله موجود ۳۰۴۵ استناد استخراج شده است و تعداد متوسط استناد در هر مقاله ۱۹/۵ است. توزیع زبانی بالابودن میزان استناد به زبان لاتین با ۶۸ درصد را نشان می‌دهد. همچنین، پوشش زمانی منابع مربوط به سال ۱۳۸۹ با ۳۷ درصد از کل استنادها است که نشان از توجه بیشتر سازمان‌های ایرانی و پژوهشگران به این موضوع در آن سال است. نتایج این تحقیق حاکی از آن است که مجلات از قانون برادفورد تبعیت می‌کنند و مجله هسته فارسی در این حوزه فصلنامه علمی - ترویجی (بعنوان رهیافت اصلی) است.

از سویی دیگر برخی از مطالعات مشابه که به تحلیل و تبیین برخی از ملاک‌های این گونه از پژوهش‌ها پرداخته اند، از نظر روش شناسی با پژوهش حاضر تشابه دارد که به بررسی آنها پرداخته شده است: بشیری و خراسانی (۱۳۹۶) تحلیل محتوای مقالات فصلنامه پژوهش‌های روستایی در بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ را انجام دادند. آنها به این نتایج رسیدند که؛ از میان ۲۰۷ مقاله انتشار یافته در این بخش طی شش دوره چهار شماره، حدود دوسوم نویسندگان را مردان و یک سوم را زنان تشکیل داده اند. دانشگاه‌های دولتی و به خصوص دانشگاه تهران، بیشترین میزان وابستگی سازمانی را در اختیار داشته اند. در میان موضوعات مورد توجه نویسندگان، گردشگری روستایی و توسعه پایدار روستایی بیشترین تعداد مقالات را به خود اختصاص دادند.

همچنین، ترکاشوند و دادور (۱۴۰۱) تحلیل تأثیر مطالعات میان‌رشته‌ای بر پویایی علمی جغرافیا را مورد کنکاش قرار دادند. آنها باور دارند؛ تحولات در جهان امروز بسیار شتابان است و علم جغرافیا باید بتواند پویایی علمی لازم را در برابر تغییرات سریع از خود نشان دهد ارزیابی پیشینه تجربی نشان می‌دهد، در زمینه ارزیابی رشته جغرافیا و دانشکده‌های علوم جغرافیایی در سطح ملی کمتر مورد توجه بوده است. در این پژوهش‌های محدود (مشابه)، فقط از یک یا دو شاخص برای رتبه بندی استفاده کردند. این در صورتی است که، این پژوهش چندین شاخص را ملاک ارزیابی قرار داده است.

مبانی نظری

باتوجه به اینکه سازمان‌ها به منظور آگاهی از میزان کیفیت فعالیت‌های خود همواره نیاز به نظام ارزیابی دارد و از سوی دیگر فقدان وجود این نظارت و کنترل در یک سیستم به معنای عدم برقراری ارتباط مؤثر با محیط‌های درونی و بیرونی تلقی می‌گردد، پیامد نهایی آن ضعف و آسیب‌پذیری سازمان است. رتبه‌بندی دانشگاه‌ها گامی اساسی در تضمین سطح

کیفیت آموزش و پژوهش است که در صورت تعیین شاخص‌های مناسب و اصولی، منجر به رقابت علمی بین دانشگاه‌ها می‌شود. افزایش تقاضا برای آموزش عالی و رقابت آزاد دانشگاه‌ها، نارضایتی دانشجویان و اعضاء هیات علمی و نهادهای اجتماعی از کیفیت آموزشی در دانشگاه‌ها، از جمله دلایلی است که بهبود کیفیت آموزشی در دانشگاه‌ها را ضروری نموده است. بدین منظور، مدیریت سیستم‌های آموزش عالی در جهان از رویکردها و شیوه‌های مختلفی جهت ارتقاء کیفیت استفاده نمودند (هویدا و همکار، ۱۳۸۷: ۱۳۷).

از زمان ایجاد و گسترش دانشگاه‌ها، رتبه‌بندی آنها همواره مورد توجه بوده است. برای رتبه‌بندی، انواع مختلفی از سیستم‌های رتبه‌بندی ملی و بین‌المللی وجود دارد که لیست دانشگاه‌ها را بر اساس مجموعه‌ای از شاخص‌ها تولید می‌کنند. سیستم‌های رتبه‌بندی موسسات آموزشی و پژوهشی به دلیل رشد اقتصاد اطلاعاتی و افزایش رقابت جهانی اهمیت فزاینده‌ای پیدا کرده‌اند. چراکه؛

(الف) از منظر مدیریت استراتژیک، ضرورت دارد دانشگاه‌ها توانایی‌های خود را برای ارتقای کیفیت آموزشی و پژوهشی از طریق پیش‌بینی موقعیت‌های خود و انجام تحلیل‌های مقایسه‌ای با دانشگاه‌های مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند؛

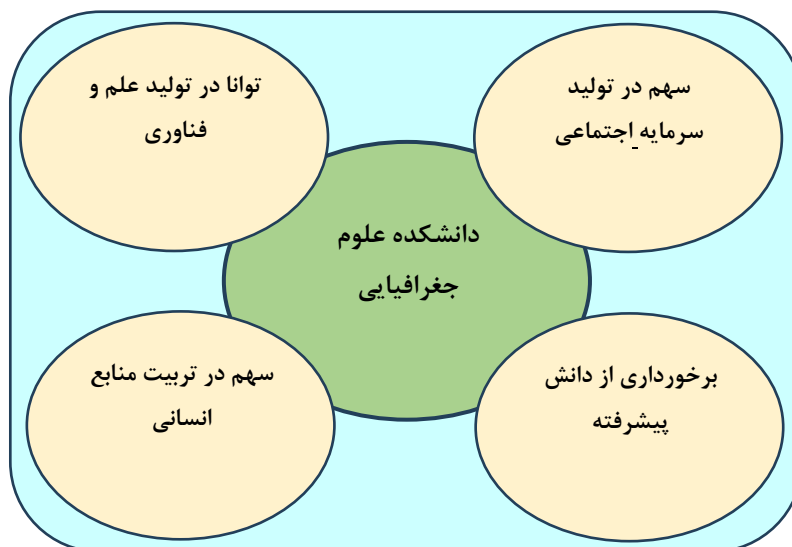
(ب) دانشگاه‌ها برای ارتقاء جایگاه اجتماعی بین سایر دانشگاه‌ها، پرنده‌سازی و تبلیغ خود برای جذب دانشجویان و پژوهشگران برجسته از نتایج این رتبه‌بندی‌ها استفاده می‌کنند؛

(ج) سیاستگذاران مراکز آموزش عالی و دانشگاهی نتایج حاصل از رتبه‌بندی‌ها را به عنوان منابع اطلاعاتی در تهیه خط مشی و برنامه‌ریزی به کار می‌برند؛

(د) دولت‌ها به منظور ایجاد دانشگاه‌های تراز اول و تداوم حضور در عرصه رقابت با دانشگاه‌های برتر جهان، تدوین برنامه‌ها، تأسیس دانشگاه‌های جدید، ایجاد پژوهشگاه‌هایی - که فعالیت آموزشی و تربیت پژوهشگر نیز انجام می‌دهند، تأسیس پارک‌های علم و فناوری و غیره از نتایج رتبه‌بندیها استفاده می‌کنند.

تحقیقات نشان می‌دهد شرایط کنونی جهانی در حوزه دانشگاه‌ها و آموزش عالی توجه به شاخص‌های کیفی جامع‌تری را برای بهبود جایگاه دانشگاه‌ها در داخل کشور اجتناب ناپذیر ساخته است. بنابراین، چنانچه دانشگاهی بخواهد در عصر جهانی شدن به خوبی عمل کند نیازمند بررسی و ارتقای تک تک شاخص‌ها در دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی خود است تا بتواند با شناخت نقاط ضعف به برنامه‌ریزی جهت بهبود مقادیر شاخص‌های کیفی خود بپردازد. متأسفانه نتایج بررسی‌ها در داخل کشور ایران نشان می‌دهد که این بحث در میان گروه‌های آموزشی و دانشکده‌ها کمتر مورد توجه قرار گرفته است. این در حالی است که، جهانی شدن و افزایش سطح آموزش دانشگاه‌ها و به دنبال آن استانداردسازی نظام-های آموزش عالی سبب گردید تا در سند چشم‌انداز ایران برای سال ۱۴۰۴ در قالب تعامل سازنده و مؤثر با روابط بین-الملل، بر برخورداری از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری و متکی بر سهم منابع انسانی و سرمایه اجتماعی تأکید شود (اراسته و همکاران، ۱۳۸۷: ۵۵).

بر این اساس، با توجه به تحولات رخ داده و جهت‌گیری سند چشم‌انداز می‌توان مبنای ارزیابی دانشکده علوم جغرافیایی را در چارچوب مولفه‌های زیر مورد توجه قرار داد.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش
منبع: (گروه تحقیق؛ ۱۴۰۲)

روش تحقیق

روش شناسی پژوهش آمیخته (کمی و کیفی) است. در بستر این روش شناسی، از استراتژی متوالی و طرح کمی-کیفی استفاده گردید (محمدپور، ۱۳۸۹). یعنی ابتدا روش کمی بکار گرفته شد و سپس برای تکمیل فرآیند تحقیق از روش کیفی استفاده گردید. در بخش کمی، جامعه آماری پژوهش را دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی جغرافیایی دانشگاه‌های سراسر کشور تشکیل می‌دهند. این جامعه آماری بدون احتساب جداگانه واحدهای مختلف دانشگاه آزاد، پیام نور و علمی-کاربردی ۳۷ دانشگاه است (جدول ۱).

جدول ۱. واحدهای ارائه دهنده علوم جغرافیایی در کشور.

ردیف	نوع دانشگاه	نام دانشگاه	استان دانشگاه	نام رشته	دانشکده/ گروه/ بخش
۱	سراسری	دانشگاه ارومیه	آذربایجان غربی	جغرافیا	گروه آموزشی
۲	سراسری	دانشگاه اصفهان	اصفهان	جغرافیا	دانشکده
۳	سراسری	دانشگاه بزرگمهر قاینات	خراسان جنوبی	جغرافیا	گروه آموزشی
۴	سراسری	دانشگاه بیرجند	خراسان جنوبی	جغرافیا	گروه آموزشی
۵	سراسری	دانشگاه تبریز	آذربایجان شرقی	جغرافیا	دانشکده
۶	سراسری	تربیت مدرس	تهران	جغرافیا	گروه آموزشی
۷	سراسری	دانشگاه تهران	تهران	جغرافیا	دانشکده
۸	سراسری	دانشگاه چیرفت	کرمان	جغرافیا	گروه آموزشی
۹	سراسری	دانشگاه حکیم سبزواری - سبزوار	خراسان رضوی	جغرافیا	دانشکده
۱۰	سراسری	دانشگاه خوارزمی - تهران	تهران و البرز	جغرافیا	دانشکده
۱۱	سراسری	دانشگاه دامغان	سمنان	جغرافیا	گروه آموزشی
۱۲	سراسری	دانشگاه رازی - کرمانشاه	کرمانشاه	جغرافیا	گروه آموزشی
۱۳	سراسری	دانشگاه زابل	سیستان و بلوچستان	جغرافیا	گروه آموزشی
۱۴	سراسری	دانشگاه زنجان	زنجان	جغرافیا	گروه آموزشی
۱۵	سراسری	دانشگاه سیدجمالالدین اسدآبادی - همدان	همدان	جغرافیا	گروه آموزشی
۱۶	سراسری	سیستان و بلوچستان	سیستان و بلوچستان	جغرافیا	دانشکده

۱۷	سراسری	دانشگاه شهید باهنر - کرمان	کرمان	جغرافیا	گروه آموزشی
۱۸	سراسری	دانشگاه شهید بهشتی - تهران	تهران	جغرافیا	گروه آموزشی
۱۹	سراسری	دانشگاه شهید چمران - اهواز	خوزستان	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۰	سراسری	دانشگاه شیراز	فارس	جغرافیا	بخش مستقل
۲۱	سراسری	دانشگاه فردوسی مشهد	خراسان رضوی	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۲	سراسری	دانشگاه کردستان - سنندج	کردستان	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۳	سراسری	دانشگاه کوثر (ویژه خواهران) - بجنورد	خراسان شمالی	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۴	سراسری	دانشگاه گلستان - گرگان	گلستان	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۵	سراسری	دانشگاه گیلان - رشت	گیلان	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۶	سراسری	دانشگاه لرستان - خرم آباد	لرستان	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۷	سراسری	دانشگاه مازندران - بابلسر	مازندران	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۸	سراسری	دانشگاه محقق اردبیلی - اردبیل	اردبیل	جغرافیا	گروه آموزشی
۲۹	سراسری	دانشگاه مراغه	آذربایجان شرقی	جغرافیا	گروه آموزشی
۳۰	سراسری	دانشگاه هرمزگان - بندرعباس	هرمزگان	جغرافیا	گروه آموزشی
۳۱	سراسری	دانشگاه یزد	یزد	جغرافیا	گروه آموزشی
۳۲	غیرانتفاعی	موسسه غیرانتفاعی جهاد دانشگاهی	کرمانشاه	جغرافیا	گروه آموزشی
۳۳	غیرانتفاعی	موسسه غیرانتفاعی خردگرایان مطهر	خراسان رضوی	جغرافیا	گروه آموزشی
۳۴	غیرانتفاعی	موسسه غیرانتفاعی علم و فناوری شمس	آذربایجان شرقی	جغرافیا	گروه آموزشی
۳۵	پیام نور	واحدهای دانشگاه پیام نور	واحدهای استانی	جغرافیا	گروه آموزشی
۳۶	آزاد اسلامی	واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی	واحدهای استانی	جغرافیا	گروه آموزشی
۳۷	علمی کاربردی	واحدهای دانشگاه علمی کاربردی	واحدهای استانی	جغرافیا	گروه آموزشی

منبع: (سازمان سنجش آموزش کشور، ۱۴۰۰).

با توجه به خصایص متفاوت دانشکده‌ها و گروه‌ها برای مقایسه نیاز به ملاک‌های دقیق، علمی و منصفانه است. در این راستا، مؤلفه‌هایی به صورت کمیته و بیشینه در نظر گرفته شده است. در این مؤلفه‌ها، تعداد هیأت علمی، گروه‌های آموزشی و دارا بودن تمامی مقاطع تحصیلات تکمیلی در نظر گرفته شده است. بر این اساس، انتخاب مراکز مبتنی بر اصول زیر انجام گرفت:

❖ تعداد اعضای هیأت علمی این مراکز علمی حداقل ۲۰ نفر و داشتن ۴ گروه آموزشی در رشته جغرافیا از ملاک‌های کمیته این بررسی است؛

❖ از نظر بیشینه دانشکده‌ها و گروه‌های جغرافیایی باید دارای واحدی منفرد و فاقد تعدد شعب باشند. به عبارت دیگر دانشکده‌ها و گروه‌هایی که واحدهای متعدد استانی دارند مانند دانشگاه آزاد از این مقایسه خارج شده اند؛

❖ گروه‌ها یا دانشکده‌ها و حتی بخش‌های مستقل جغرافیایی در کشور وجود دارد که بعلت تعداد اعضای هیأت علمی و گروه‌های آموزشی کم مقایسه شان با سایر مراکز جغرافیایی عادلانه نیست.

❖ از دیگر مؤلفه‌های این تقسیم‌بندی داشتن مقاطع تحصیلی مختلف به ویژه کارشناسی ارشد و دکتری در دانشکده‌ها و گروه‌ها است. زیرا، بیشتر فعالیت‌های پژوهشی در این مقاطع و بخصوص در دوره دکتری صورت می‌گیرد. چنانچه، گروه یا دانشکده جغرافیایی از وجود مقطع دکتری بی‌بهره باشد از این مقایسه کنار گذاشته می‌شود.

بر این اساس، از بین ۳۷ دانشکده و گروه جغرافیا نمونه ۷ مرکز آموزشی اصفهان، تبریز، تهران، خوارزمی، سیستان و بلوچستان، شهید بهشتی و فردوسی (با ۲۱۵ هیأت علمی) انتخاب شدند (جدول ۲).

جدول ۲. واحدهای ارائه دهنده علوم جغرافیایی در کشور.

ردیف	نوع دانشگاه	نام دانشگاه	استان دانشگاه	نام رشته	دانشکده / گروه / بخش
۱	سراسری	دانشگاه اصفهان	اصفهان	جغرافیا	دانشکده
۲	سراسری	دانشگاه تبریز	آذربایجان شرقی	جغرافیا	دانشکده
۳	سراسری	دانشگاه تهران	تهران	جغرافیا	دانشکده
۴	سراسری	دانشگاه خوارزمی - تهران	تهران و البرز	جغرافیا	دانشکده
۵	سراسری	سیستان و بلوچستان	سیستان و بلوچستان	جغرافیا	دانشکده
۶	سراسری	دانشگاه شهید بهشتی - تهران	تهران	جغرافیا	گروه آموزشی
۷	سراسری	دانشگاه فردوسی مشهد	خراسان رضوی	جغرافیا	گروه آموزشی

منبع: (سازمان سنجش آموزش کشور، ۱۴۰۰)

در چارچوب سوالات و اهداف تعریف شده شناسایی شاخص‌های مناسب از طریق گفتمان جمعی با متخصصان این حوزه - شامل کارشناسان معاونت پژوهش دانشگاه خوارزمی و معاونت‌ها و ریاست دانشکده جغرافیا- انجام شد. بر اساس مصاحبه با خبرگان، مجموعاً ۱۵ شاخص برای ارزیابی تعیین گردید. ، با توجه به ضرورت دسترسی به داده‌ها و اطلاعات مرتبط، شاخص‌ها پالایش شده، نهایتاً ۶ شاخص؛ سرانه چاپ مقالات انگلیسی در نشریات معتبر، میزان ارجاعات به مقالات چاپ شده، سرانه چاپ مقالات داخلی، تعداد کتاب‌های چاپی مراکز جغرافیایی، تعداد نشریات دانشکده یا گروه جغرافیایی و اعتبار علمی نشریات دانشکده تعیین شد (جدول شماره ۳) منبع جمع‌آوری داده‌ها کتابخانه‌ای و از نمایه‌های Web Of Science، Scopus، ISC بوده است. مبنای برداشت داده‌ها به صورت دانشکده‌ای است.

جدول ۳. شاخص‌های تعیین رتبه دانشکده.

ردیف	شاخص‌ها پیشنهادی	شاخص‌های منتخب	منبع جمع‌آوری داده
۱	سرانه چاپ مقالات انگلیسی در نشریات معتبر	سرانه چاپ مقالات انگلیسی در نشریات معتبر	اسکوپوس
۲	میزان ارجاعات به مقالات چاپ شده	میزان ارجاعات به مقالات چاپ شده	اسکوپوس
۳	سرانه چاپ مقالات داخلی	سرانه چاپ مقالات داخلی	مرجع علمی ایران
۴	تعداد کتاب‌های چاپی مراکز جغرافیایی	تعداد کتاب‌های چاپی مراکز جغرافیایی	کتابخانه ملی ایران
۵	تعداد نشریات دانشکده یا گروه جغرافیایی	تعداد نشریات دانشکده یا گروه جغرافیایی	سایت دانشگاهی
۶	اعتبار علمی نشریات دانشکده	اعتبار علمی نشریات دانشکده	سایت دانشگاهی
۷	سرانه مقالات همایشی معتبر	-	-
۸	میزان نشست‌ها و کارگاه‌های علمی و تخصصی	-	-
۹	تعداد طرح‌های مصوب پژوهشی	-	-
۱۰	مبلغ طرح‌های مصوب	-	-
۱۱	همکاری بین‌المللی در انتقال و جذب دانشجوی خارجی	-	-
۱۲	میزان ثبت اختراع اعضای هیأت علمی و دانشجویان	-	-
۱۳	میزان حمایت مالی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها	-	-
۱۴	تعداد فرصت‌های مطالعاتی دانشجویان و هیأت علمی	-	-
۱۵	ارتباط پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی با اساتید	-	-

منبع: (خبرگان دانشگاهی و معاونت پژوهشی دانشگاه خوارزمی، ۱۴۰۰)

در بررسی کیفیت داده‌های هر شاخص از ازدیاد شاخص‌ها یا تعدد اطلاعات کم ارزش فاصله گرفته و کیفیت فدای کمیت نشده است. به این ترتیب شاخص نخست و دوم با سامانه اسکوپوس، شاخص سوم با سامانه مرجع دانش ایران،

شاخص چهارم با مراجعه به اسناد کتابخانه ملی و شاخص پنجم و ششم با مراجعه مستقیم به سایت دانشگاهی مراکز جغرافیایی کسب شده اند.

پس از استخراج داده‌های مورد نظر با کیفیت مطرح شده و بر اساس شاخص‌های بخش کمی طرح پژوهشی، باتوجه به کاهش خطای ارزیابی از روش سرانه‌گیری شاخص‌ها استفاده شده است که بر این اساس تعداد نفرات دارای فعالیت پژوهشی ملاک نیست بلکه تعداد فعالیت‌های پژوهشی انجام شده در آن مرکز جغرافیایی اعم از دانشکده یا گروه ملاک عمل قرار می‌گیرد.

قلمرو زمانی پژوهش، سال ۱۴۰۰ شمسی و (۲۰۲۱ میلادی) انتخاب شد دسترسی به اطلاعات دانشگاهی بهنگام مهمترین انتخاب این مقطع زمانی بوده است. برای توصیف داده‌ها، از آمار توصیفی استفاده شد.

جامعه مشارکت کننده در بخش کیفی پژوهش، -با هدف درک نقاط قوت و ضعف موثر بر جایگاه دانشکده علوم جغرافیایی و ارایه راهکار- اساتید عضو ۵ گروه‌های آموزشی بودند. با بکارگیری فن اشباع نظری و نمونه‌گیری هدفمند ۱۰ نفر انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات در این قسمت از فن مصاحبه عمیق و برای تحلیل از تکنیک تحلیل محتوا کیفی استفاده شد. همچنین، برای اعتبارپذیری یافته‌ها در بخش کیفی، روش گوبا و لینکلن بکار گرفته شد.

بحث و یافته‌ها

توصیف وضعیت شاخص‌های پژوهشی به تفکیک دانشگاهها منتخب و تعیین جایگاه دانشگاه خوارزمی

در اینجا به توصیف وضعیت هر یک از شاخص‌های منتخب در جامعه هدف پرداخته گردید.

❖ سرانه چاپ مقالات لاتین

چاپ مقالات علمی لاتین در نمایه‌های معتبر مانند ISI، Scopus، JCR و WOS یکی از مهمترین شاخص‌هایی است که در رتبه‌بندی دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و ... از اهمیت بالا برخوردار هستند. از این رو، مراکز دانشگاهی همه تلاش خود را انجام می‌دهند تا اعضای هیات علمی شان گرایش بیشتری برای چاپ مقالات لاتین پیدا کنند. بطور کلی با توجه به ماهیت علوم انسانی (از جمله جغرافیا)، چاپ مقاله -در این حوزه- به دشواری‌هایی روبرو است. بطوری که، تعداد مقالات چاپ شده لاتین در مقایسه با رشته‌های علوم پایه و فنی و مهندسی بسیار پایین است. ارزیابی انجام شده بر روی دانشگاه‌های هدف نشان داد، دانشگاه تهران و فردوسی مشهد و شهید بهشتی از وضعیت مناسب تری در مقایسه با سایر دانشگاهها بویژه خوارزمی برخوردار هستند. دانشگاه خوارزمی در این شاخص در سال مورد مطالعه در پایین ترین رتبه قرار دارد (جدول ۴).

جدول ۴. رتبه دانشگاه‌ها هدف بر اساس شاخص سرانه چاپ مقالات انگلیسی

دانشگاه	دانشگاه	دانشگاه	دانشگاه	دانشگاه	دانشگاه	دانشگاه	نمونه‌ها
دانشگاه فردوسی مشهد	دانشگاه شهید بهشتی	دانشگاه سیستان و بلوچستان	دانشگاه خوارزمی	دانشگاه تهران	دانشگاه تبریز	دانشگاه اصفهان	شاخص‌ها
۶	۵	۲	۱	۷	۴	۳	سرانه چاپ مقالات انگلیسی

منبع: (محاسبه گروه تحقیق، ۱۴۰۰)

❖ سرانه ارجاع به مقالات انگلیسی

در رتبه بندی دانشگاه های کشور، اگرچه سرانه تعداد مقالات لاتین دارای اهمیت است. ولی، مهمتر از آن سرانه تعداد ارجاع به مقاله چاپ شده است. بعبارت دیگر، کیفیت مقاله است که آنرا در کانون توجه محققین رشته گرایش های دانشگاهی قرار می دهد. دانشگاه های هدف در این شاخص از وضعیت مناسبی در مقایسه با سایر کشورها برخوردار نیستند. در بین دانشگاه ها، به ترتیب دانشگاه تهران، فردوسی مشهد و شهید بهشتی از جایگاه بالاتری برخوردار هستند. دانشگاه خوارزمی در این شاخص از وضعیت مناسبی برخوردار نبوده در جایگاه آخر قرار دارد (جدول ۵).

جدول ۵. رتبه دانشگاه ها هدف بر اساس شاخص سرانه ارجاع به مقالات انگلیسی

شاخص ها	نمونه ها	دانشگاه اصفهان	دانشگاه تبریز	دانشگاه تهران	دانشگاه خوارزمی	دانشگاه سیستان و بلوچستان	دانشگاه شهید بهشتی	دانشگاه فردوسی مشهد
سرانه ارجاع به مقالات انگلیسی	۲	۴	۷	۱	۳	۵	۶	

منبع: (محاسبه گروه تحقیق، ۱۴۰۰)

❖ سرانه چاپ مقالات داخلی

توسعه کمی شاخص تعداد نشریه ها علمی در دانشگاه های سراسر کشور از یک طرف و الزام دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری به چاپ مقاله، فضای جدیدی را برای اعضای هیات علمی ایجاد کرد تا عملکرد خود را در این شاخص افزایش دهند. ارزیابی انجام گرفته نشان داد، در این شاخص دانشگاه خوارزمی در مقایسه با سایر دانشگاههای هدف از رتبه اولی به نسبت سایر هدف برخوردار است. در این بین، دانشگاههای اصفهان، سیستان و بلوچستان و شهید بهشتی از وضعیت خوبی ندارند (جدول ۶).

جدول ۶. رتبه دانشکده های جغرافیای دانشگاه ها هدف بر اساس شاخص سرانه چاپ مقالات داخلی

شاخص ها	نمونه ها	دانشگاه اصفهان	دانشگاه تبریز	دانشگاه تهران	دانشگاه خوارزمی	دانشگاه سیستان و بلوچستان	دانشگاه شهید بهشتی	دانشگاه فردوسی مشهد
سرانه چاپ مقالات داخلی	۱	۶	۴	۷	۲	۳	۵	

منبع: (محاسبه گروه تحقیق، ۱۴۰۰)

❖ سرانه تعداد کتابهای چاپی

ارزیابی دانشگاههای هدف بر اساس سرانه تعداد کتاب های چاپی، نشان می دهد علیرغم برخورداری آنها از اساتید مجرب، از عملکرد مطلوبی برخوردار نیستند. در بین دانشگاه ها دانشگاه تهران، فردوسی و سیستان و بلوچستان از وضعیت مناسب تری به نسبت سایر دانشگاه ها برخوردار هستند. بر اساس آمار، دانشگاه خوارزمی به سرانه ۳ کتاب در رتبه ۵ قرار دارد. این جایگاه برای دانشگاهی که دارای تعداد قابل ملاحظه اعضای هیات علمی (۴۰) است، مناسب نیست.

جدول ۷. رتبه دانشکده های جغرافیای دانشگاه ها هدف بر اساس سرانه تعداد کتاب های چاپی

شاخص ها	نمونه ها	دانشگاه اصفهان	دانشگاه تبریز	دانشگاه تهران	دانشگاه خوارزمی	دانشگاه سیستان و بلوچستان	دانشگاه شهید بهشتی	دانشگاه فردوسی مشهد
سرانه تعداد کتابهای چاپی	۲	۴	۷	۳	۵	۱	۶	

منبع: (محاسبه گروه تحقیق، ۱۴۰۰)

❖ تعداد نشریه های علمی

با توجه به توسعه علم جغرافیا در قالب رشته گرایش های جدید سبب شد تا غالب دانشکده های جغرافیایی بدنبال راه اندازی نشریه های جدید باشند. بر اساس بررسی انجام گرفته، دانشگاه های تهران و فردوسی مشهد با تعداد ۵ نشریه بالاترین رتبه و دانشگاه های تبریز و سیستان و بلوچستان و شهید بهشتی با دو مجله در رتبه پایین قرار دارند. در این میان دانشگاه خوارزمی با ۳ مجله در رتبه میانی قرار دارند (جدول ۸).

جدول ۸. رتبه دانشگاه ها هدف بر اساس تعداد نشریه های علمی

شاخص ها	نمونه ها	دانشگاه اصفهان	دانشگاه تبریز	دانشگاه تهران	دانشگاه خوارزمی	دانشگاه سیستان و بلوچستان	دانشگاه شهید بهشتی	دانشگاه فردوسی مشهد
تعداد نشریه های علمی	۳	۲	۵	۳	۲	۲	۲	۵

منبع: (محاسبه گروه تحقیق، ۱۴۰۰)

❖ جایگاه دانشگاه های هدف بر اساس شاخص های منتخب

بر اساس شاخص های منتخب، دانشگاه های (دانشکده ها) رتبه بندی شدند. رتبه نشان می دهد که دانشگاه های تهران، فردوسی مشهد دارای بالاتر رتبه و دانشگاه های سیستان و بلوچستان، شهید بهشتی و اصفهان در رتبه های پایین قرار دارد. در این میان دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در رتبه ۴ قرار دارد. طبقه بندی دانشگاه ها بر اساس ارزش نهایی، نشان می دهد دانشگاه خوارزمی به همراه دانشگاه تبریز در سطح ۲ قرار دارد (جدول ۹).

جدول ۹. دانشگاه های هدف (جغرافیا) بر اساس شاخص های منتخب

نام دانشگاه	سرانه چاپ مقالات انگلیسی	ارزش هم مقیاس شده	سرانه ارجاع به مقالات انگلیسی	ارزش هم مقیاس شده	سرانه چاپ مقالات انگلیسی	ارزش هم مقیاس شده	سرانه تعداد کتاب های چاپی	ارزش هم مقیاس شده	تعداد نشریه های علمی	ارزش هم مقیاس شده	ارزش های مقیاس شده	رتبه
اصفهان	۳	۱,۱	۲	۰,۱	۱	-۰,۹	۲	۰,۱	۳	۰,۷	۰,۳	۷
تبریز	۴	۲,۱	۴	۲,۱	۶	۴,۱	۴	۲,۱	۲	-۰,۳	۸,۵	۳
تهران	۷	۵,۱	۷	۵,۱	۴	۲,۱	۷	۵,۱	۵	۲,۷	۱۶,۱	۱
خوارزمی	۱	-۰,۹	۱	-۰,۹	۷	۵,۱	۳	۱,۱	۳	۰,۷	۵,۹	۴
سیستان و بلوچستان	۲	۰,۱	۳	۱,۱	۲	۰,۱	۵	۳,۱	۲	-۰,۳	۴,۱	۵
شهید بهشتی	۵	۳,۱	۵	۳,۱	۳	۱,۱	۱	-۰,۹	۲	-۰,۳	۳,۷	۶
فردوسی مشهد	۶	۴,۱	۶	۴,۱	۵	۳,۱	۶	۴,۱	۵	۲,۷	۱۴,۹	۲
میانگین	۴	-	۴	-	۴	-	۴	-	۳,۱	-	-	-
انحراف معیار	۲,۲	-	۲,۲	-	۲,۲	-	۲,۲	-	۱,۳	-	-	-

منبع: (محاسبه گروه تحقیق، ۱۴۰۰)

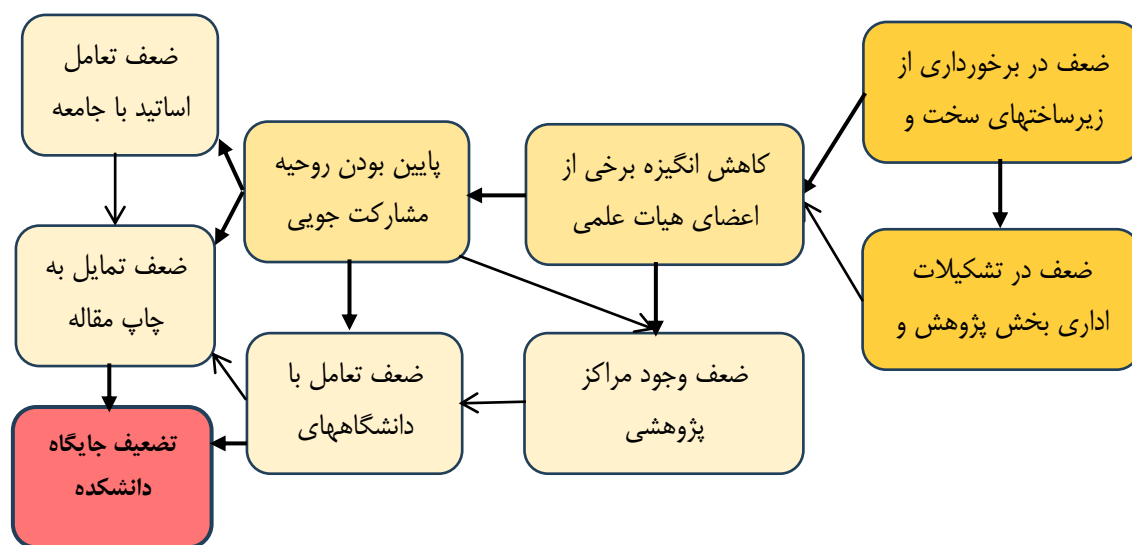
ب) عوامل پیش برنده و بازدارنده موثر بر جایگاه دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در بین دانشگاه های هدف

داده ها و اطلاعات حاصل نشان داد دانشکده علوم جغرافیایی علیرغم برخورداری از نقاط قوتی (بعنوان عوامل پیش برنده) چون؛ پشتوانه سابقه ۴۸ ساله جغرافیا در دانشگاه، اعضای هیأت علمی با تجربه و متخصص (با رتبه علمی دانشیاری)، وجود اعضای هیأت علمی پیشرو، برخورداری از هیت علمی جوان و تعامل نسبتا مناسب ارکان دانشکده،

ضعف هایی وجود دارد که سبب شدند تا دانشکده در جایگاه واقعی خود قرار نداشته باشد. اعم این ضعف ها به شرح زیر است.

- ❖ پایین بودن روحیه مشارکت جویی در بین اساتید و اساتید با ارکان اجرایی دانشکده؛
- ❖ ضعف تعامل با دانشگاه های خارج از کشور؛
- ❖ ضعف در برخورداری از زیرساخت های سخت و نرم؛
- ❖ ضعف در تشکیلات اداری بخش پژوهش و فناوری؛
- ❖ کاهش انگیزه برخی از اعضای هیات علمی متأثر از وضعیت نظام حقوق و دستمزدها؛
- ❖ ضعف تمایل به پیگیری و چاپ مقاله های لاتین؛
- ❖ ضعف تعامل سازنده غالب اساتید با جامعه و صنعت؛
- ❖ ضعف وجود مراکز پژوهشی مرتبط با حوزه مطالعات جغرافیایی.

این ضعف ها در کنار مجموعه تهدیدها (بیرونی) مانند ضعف در ساختار نهادی (قوانین، آیین نامه ها و ...) دانشگاه، بی نظمی سازمانی در تخصیص درآمد دانشکده از طرح های پژوهشی برون دانشگاهی توسط دانشگاه و شرایط اقتصادی ناپایدار متأثر از تحریم ها سبب شده اند تا دانشکده علوم جغرافیایی از جایگاه مناسب و متأثر از آن از اثربخشی بهتر برخوردار باشد. در بین عوامل بازدارنده، ضعف برخورداری از زیرساخت های سخت و نرم، ضعف در تشکیلات اداری بخش پژوهش و فناوری و پایین بودن روحیه مشارکت جویی در بین اساتید و اساتید با ارکان اجرایی دانشکده مهمترین عوامل هستند که بر تشدید ضعف سایر عوامل تاثیر دو چندان دارند (شکل ۱).

شکل ۲. عوامل بازدارنده موثر بر جایگاه دانشگاه خوارزمی (دانشکده علوم جغرافیایی)
منبع: (گروه تحقیق، ۱۴۰۰)

نتیجه گیری

اساساً فعالیت هایی که در خصوص رتبه بندی علمی صورت می گیرد رویکردی کمی و آماری داشته و کمتر از ارزیابی های کیفی است نام برده می شود، در این پژوهش متمایز از سایر تحقیقات حوزه رتبه بندی علمی علاوه بر استفاده از آمار و ارقام ریاضی که اغلب از سایت های رتبه بندی مانند تایمز، اسکوپوس، کتابخانه ملی و مرجع دانش ایران استفاده شده است از زمینه های کیفی نیز بهره مند است که به نوعی این دو روش را مکمل ارزیابی علمی دانشکده های جغرافیایی در سطح کشور قرار داده است. در ارزیابی انجام گرفته، دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی مبتنی بر شاخص های منتخب در سطح متوسط قرار دارد. ضعف در سرانه چاپ مقالات لاتین و سرانه ارجاع به مقالات لاتین در

بین شاخص‌ها از اهمیت بالایی در ارتباط با جایگاه دانشکده برخوردار هستند. تفهیم از نگرش مشارکت‌کننده گان نشان داد که ضعف در برخورداری از زیرساخت‌های سخت و نرم، ضعف در تشکیلات اداری بخش پژوهش و فناوری، کاهش انگیزه برخی از اعضای هیات علمی متأثر از وضعیت نظام حقوق و دستمزدها و پایین بودن روحیه مشارکت‌جویی در بین اساتید و اساتید با ارکان اجرایی دانشکده مهمترین عوامل بازدارنده بر ارتقای دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در بین دانشکده‌های جغرافیایی هستند. البته، وضعیت فعلی (قرارگیری در سطح ۲) متأثر از وجود اعضای هیات علمی پیشرو و برخورداری از هیات علمی جوان در دانشکده است.

در مقایسه نتایج بدست آمده با مطالعات مشابه، خانی زاده و منتظر، نظام ارزیابی را با وبگاه‌های علوم دارای همبستگی می‌دانند که این پژوهش نیز رتبه‌بندی خود را بر اساس وبگاه‌های علوم انجام داده و از این نظر مشابهت دارد. در مطالعات مردانی نژاد و همکاران به کیفیت وب سایت‌های دانشکده‌های صنعتی پرداخته شده بود که دارای درجات متفاوتی بودند در این پژوهش به حوزه جغرافیا اشاره شده است که نتایج گویای اختلاف رتبه‌ای در میان دانشکده‌ها و گروه‌های علمی است. در مطالعات معرف و همکاران که ارزیابی کتابخانه‌های دیجیتال با وب‌سجی صورت گرفته است؛ نشان داد که یکی از مسائل عمده عدم تسلط بر زبان دوم (انگلیسی) است و طبق دستاوردهای این پژوهش نیز مشکلات زبان دوم برای انجام فعالیت‌های پژوهشی بسیار مهم تلقی شده و نقصان آن به وضوح حس می‌شود. از نظر IHEP نظام‌های ارزیابی دانشگاهی امروزه کانون توجه جهانی قرار گرفته‌اند. بر این اساس، نتایج بدست آمده پژوهش نیز بر مسئله زبان دوم صحنه گذاشته و این موضوع را برای کشور حائز اهمیت می‌داند. Robinson & Calero معتقدند نیاز است بازخورد رتبه‌بندی‌ها مشخص و قابل اجرا باشد، در نتایج کسب شده پژوهش نیز تأکید بر اهمیت عملیاتی‌سازی و اولویت‌دهی به نظر خبرگان بود. Eckhaus & Davidovitch به این نتیجه رسیدند که ارزیابی‌های علمی موجب ارتقاء جایگاه سازمان‌ها می‌شود، خروجی این پژوهش نیز در مقایسه فرآیند بدست آمده به اهمیت ارزیابی جایگاه علمی دانشکده‌ها تأکید دارد. با توجه به ارزیابی انجام گرفته، برای ارتقای جایگاه دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- ❖ تقویت زیرساخت‌های سخت و نرم دانشکده؛
- ❖ توسعه تشکیلات اداری بویژه در حوزه معاونت پژوهش و فناوری؛
- ❖ بسترسازی برای مشارکت فارغ‌التحصیلان در توسعه دانشکده؛
- ❖ ارتقای بینش و دانش اعضای هیات علمی بویژه در حوزه مقاله‌نویسی لاتین؛
- ❖ ایجاد و توسعه مراکز علمی - پژوهشی.

حامی مالی

این اثر حامی مالی نداشته است.

سهام نویسندگان

نویسندگان در انجام این پژوهش سهم برابر دارند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند، هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

این مقاله مستخرج از طرح مصوب دانشگاهی با عنوان «ارزیابی جایگاه دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی در دانشگاه ایران» تحت حمایت معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه خوارزمی است و لازم است از حمایت‌های نهاد مذکور قدردانی گردد. همچنین، بر خود لازم می‌دانیم از همکاری خوب دانشکده جغرافیای دانشگاه خوارزمی و به ویژه از اساتیدی که زمان خود را جهت مصاحبه بخش کیفی و سایر ملزومات طرح به نویسندگان دادند و از سرکار خانم آذر نوری به جهت همراهی‌ها، صمیمانه تشکر می‌نمائیم.

منابع

- ۱) بشیری، بهناز سادات و خراسانی، محمد امین (۱۳۹۶). تحلیل محتوای مقالات فصلنامه پژوهش های روستایی بین سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴، فصلنامه پژوهش های روستایی، (۱)، ۸(۱)-۱۴۱-۱۵۱. <https://ensani.ir/fa/article/journal/539>
- ۲) پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC (۱۴۰۰). <https://www.isc.ac/fa>
- ۳) ترکاشوند، زهرا و دادور، فزیه (۱۴۰۱). تحلیل تأثیر مطالعات میان رشته‌ای بر پویایی علمی جغرافیا (با تمرکز بر مطالعات میان رشته‌ای کارآفرینی- جغرافیا). فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران، ۲۰(۷۵)، ۲۰-۲۰. https://mag.iga.ir/article_700952.html
- ۴) جماعتی، حسن و صادقی‌نسب، محمد (۱۴۰۰). قراردادها و همکاری‌های دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور در حوزه ارتباط با جامعه و صنعت، معاونت پژوهش و فناوری دفتر ارتباط با جامعه و صنعت، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. <https://gu.ac.ir/file/7104383d-dbb3-ec11-9ecd->
- ۵) رهنمایی، محمدتقی و پورخداداد، بهناز (۱۳۹۴). درجه توسعه‌یافتگی آموزشی شهرستان های استان گیلان. جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران)، ۱۳(۴۶)، ۴۱-۶۴. https://mag.iga.ir/article_253519.html
- ۶) شایان‌مجد، مجید (۱۳۹۲). مطالعه روند پژوهش در حوزه علم سنتی در ایران و بررسی الگوی رفتار علمی پژوهشگران در این حوزه، سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، (۲۱)۵، ۱-۱۵. https://shamseh.aqr-libjournal.ir/article_51706.html
- ۷) شهامت، نادر؛ آراسته، حمیدرضا؛ شهامت، فاطمه، و روزگار، مریم (۱۳۹۲). بازسازی ساختار میان‌رشته‌ای‌ها در آموزش عالی (با تأکید بر شاخص‌ها). فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۶(۱)، ۵۵-۷۷. <https://doi.org/10.7508/isih.2014.21.003>
- ۸) شوربایی، اشرف (۱۳۸۹). مطالعه راهکارهای ارتقاء رتبه دانشگاه پیام نور در رتبه‌بندی‌های داخلی و خارجی، پایان‌نامه منتشر نشده کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- ۹) علیزاده، سعیده و مومنی، فرشاد (۱۴۰۱). جغرافیا، اقتصاد و توسعه: توصیه‌هایی برای برنامه هفتم توسعه کشور. جغرافیا (فصلنامه علمی انجمن جغرافیایی ایران)، ۲۰(۷۵)، ۷۸-۵۷. https://mag.iga.ir/article_702036.html
- ۱۰) علیپور، شیوا؛ بابایی‌مقاری، محمدمهدی؛ عباسی، محمد و داودی، حسین (۱۳۹۷). تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه روانشناسی تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، 14(49), 85-117. <https://doi.org/10.22054/jep.2019.12083.1436>
- ۱۱) صادقی، حسن؛ رجبی، حمید؛ آل ابراهیم، نادر و جلیلی، محمدمهدی (۱۴۰۰). بررسی کمی و کیفیت تولید مقالات علمی دانشکده‌های علوم ورزشی ایران در بازه سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ بر مبنای پایگاه اسکوپوس، نشریه مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۳(۶۸)، ۹۶-۱۲۹. https://smrj.ssrc.ac.ir/article_2742.html
- ۱۲) طباطبایی‌امیری، فائزه سادات؛ کریمی، رضا و حاج باقریان، طیبه (۱۳۹۶). سیر موضوعی و وضعیت کتب ترجمه شده در حوزه جنسیت، زنان و خانواده در ایران، علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۳(۲)، ۱۳۳-۱۵۳. https://stim.qom.ac.ir/article_943.html
- ۱۳) مدهوشی، مهرداد و نیازی، عیسی (۱۳۸۹). بررسی و تبیین جایگاه آموزش عالی ایران در جهان. آموزش عالی ایران، ۲(۴)، ۱۴۷-۱۱۱. <https://sid.ir/paper/357357/fa>. SID.
- ۱۴) محمدپور، احمد (۱۳۸۹). طرح‌های تحقیق با روش های ترکیبی: اصول پارادایمی و روش های فنی. مجله مطالعات اجتماعی ایران، ۴(۲)، ۰. <https://sid.ir/paper/464299/fa>
- ۱۵) نظام رتبه‌بندی سایمگو تحت نظارت موسسه الزویر در بانک اطلاعاتی اسکوپوس، (۲۰۲۱) گزارش رتبه‌بندی دانشگاه‌ها. <https://www.scopus.com/home.uri>
- ۱۶) نوری، مسعود و اوحدی، فریدون (۱۳۹۴). ارزیابی عملکرد دانشگاه‌های غیرانتفاعی بر مبنای رویکرد کارت امتیازی متوازن (BSC) به منظور تعیین اولویت های استراتژیک، دومین کنفرانس بین المللی علوم و مهندسی. <https://civilica.com/doc/490428>
- ۱۷) هویدا، رضا، و زارع، حسین (۱۳۸۴). نقش بهبود کیفیت آموزش عالی در تعالی سازمان‌ها. کنفرانس بین المللی مدیران کیفیت. <https://sid.ir/paper/806587/fa>

- ۱۸) یمین، فیروز (۱۳۹۶). آشنایی با شاخص‌های علم سنجی مرداد ۱۳۹۶، دانشگاه علوم پزشکی بابل. https://sci.mubabol.ac.ir/images/sci/Scientometric_Indicators_.pdf&ved
- ۱۹) وبگاه (سایت) رسمی دانشگاه خوارزمی (۱۴۰۰). گزارش بخش معرفی دانشکده علوم جغرافیایی. <https://gs.khu.ac.ir/>
- ۲۰) وبگاه (سایت) رسمی دانشگاه تهران (۱۴۰۰). گزارش بخش معرفی دانشکده علوم جغرافیایی. <https://geography.ut.ac.ir/>
- 21) Bashiri, B. & Khorasani, A. (2016). Analysis of the content of the articles of Rural Research Quarterly between 2000 and 2015, Rural Research Quarterly, 8(1), 141-151. [Persian]. <https://ensani.ir/fa/article/journal/539>
- 22) Alipour, Sh., Babaei, M., M. & Davodi, H. (2017). Content and citation analysis of articles in the educational psychology quarterly of Allameh Tabatabai University. Educational Psychology Quarterly, 14(49), 85-117. [Persian]. <https://doi.org/10.22054/jep.2019.12083.1436>
- 23) Sadeghi, H., Rajabi, H., Al-Ebrahim, N. & Jalili, M. (2021). Reviewing the quantity and quality of scientific articles produced by Iran's sports science faculties in the period from 2015 to 2020 based on the Scopus database, Journal of Sports Management Studies, 13(68), 96-129. [Persian]. https://smrj.ssrc.ac.ir/article_2742.html
- 24) Tabatabai-Amiri, Faeze Sadat; Karimi, Reza and Haj Bagharian, Taybeh (2016) Thematic course and status of translated books in the field of gender, women and family in Iran, Information Management Sciences and Techniques, 3 (2), 133-153. [Persian]. https://stim.qom.ac.ir/article_943.html
- 25) Madhoshi, M. & Niazi, Isa. (2000). Examining and explaining the position of Iran's higher education in the world. Higher Education of Iran, 2(4), 111-147. [Persian]. <https://sid.ir/paper/357357/fa>
- 26) Mohammadpour, Ahmed. (2010). Research designs with mixed methods: paradigmatic principles and technical methods. Iranian Journal of Social Studies, 4(2), [Persian]. <https://sid.ir/paper/464299/fa>
- 27) Cymgo ranking system under the supervision of Elsevier Institute in Scopus database, (2021) University ranking report, [Persian]. <https://www.scopus.com/home.uri>
- 28) Nouri, M. & Ohadi, F. (2014). performance evaluation of non-profit universities based on the Balanced Scorecard (BSC) approach in order to determine strategic priorities, the second international science and engineering conference, [Persian]. <https://civilica.com/doc/490428>
- 29) Hoyda, R. & Zare, H. (2005). The role of improving the quality of higher education in the excellence of organizations. International Conference of Quality Managers.[Persian]. <https://sid.ir/paper/806587/fa>
- 30) IHEP, The Institute for Higher Education Policy (2007). College and University Ranking Systems, GLOBAL PERSPECTIVES AND AMERICAN CHALLENGES.
- 31) Yamin, F. (2016). Familiarization with scientific metrics, August 2016, Babol University of Medical Sciences. [Persian]. https://sci.mubabol.ac.ir/images/sci/Scientometric_Indicators_.pdf&ved
- 32) Robinson-García Nicolás, and Calero-Medina Clara (2013). What do university rankings by fields rank? Exploring discrepancies between the organizational structure of universities and bibliometric classifications, Paper published in Scientometrics, <https://doi.org/10.1007/s11192-013-11577>
- 33) The official website of Khwarazmi University (2021), the report of the introduction department of the Faculty of Geographical Sciences. [Persian]. <https://gs.khu.ac.ir/>
- 34) ISC 1400 Islamic World Science Citation Database. [Persian]. <https://www.isc.ac/fa>
- 35) Eckhaus, E. & Davidovitch, N. (2021). Academic Rank and Position Effect on Academic Research Output – A Case Study of Ariel University, International Journal of Higher Education Vol. 10, No. 1; 2021. Published by Sciedu Press 295 ISSN 1927-6044 E-ISSN 1927-6052.
- 36) The official website of Tehran University (1400), the report of the introduction department of the Faculty of Geographical Sciences. [Persian]. <https://geography.ut.ac.ir/>
- 37) Bozarjomehri, Kh., Eivazlo, M. & Jamshidi, A. (2014). [A thematic study of articles on rural geography in scientific research journals of Iran (A review of articles published between 1948 and 2008) (Persian)]. Journal of Geography and Regional Development, 12(22), 31-53. <https://doi.org/10.22067/geography.v12i22.42877>
- 38) Lu, J. & Nepal, S. K. (2009). Sustainable tourism research: An analysis of papers published in the Journal of Sustainable Tourism. Journal of Sustainable Tourism, 17(1), 5–16. <https://doi.org/10.1080/09669580802582480>

- 39) Terkashund, Z. & Dadour, F. (1401). Analysis of the impact of interdisciplinary studies on the scientific dynamics of geography (with a focus on interdisciplinary studies of entrepreneurship-geography). *Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Society)*, 20(75), 1-20. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_700952.html
- 40) Reid, L. J. & Andereck, K. L. (1989). Statistical analyses use in tourism research. *Journal of Travel Research*, 28(2), 21-4. <https://doi.org/10.1177/004728758902800206>
- 41) Jamati, H. & Sadeghi Nasab, M. (2021). Contracts and cooperations of the country's universities and research institutes in the field of communication with the society and industry, Vice President of Research and Technology, Office of Communication with Society and Industry, Ministry of Science, Research and Technology. [Persian]. <https://gu.ac.ir/file/7104383d-dbb3-ec11-9ecd->
- 42) Rahmani, M. & Pourkhodadad, B. (2014). The degree of educational development of the cities of Gilan province. *Geography (Scientific Quarterly of the Geographical Society of Iran)*, 13(46), 41-64. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_253519.html
- 43) Shayan-Majd, M. (2012) Studying the research process in the field of scientology in Iran and examining the pattern of scientific behavior of researchers in this field, Organization of Libraries, Museums and Documents Center of Astan Quds Razavi, 5(21), 15- 1. [Persian]. https://shamseh.aqr-libjournal.ir/article_51706.html
- 44) Shahamat, N., Arasteh, H., Shahamat, F. & Roozer, M. (2012). Reconstruction of the interdisciplinary structure in higher education (with emphasis on indicators). *Quarterly Journal of Interdisciplinary Studies in Humanities*, 6(1), 55-77. [Persian]. <https://doi.org/10.7508/isih.2014.21.003>
- 45) Shourabi, A. (2009). Studying the ways to improve the ranking of Payam Noor University in internal and external rankings, unpublished master's thesis, Payam Noor University, Tehran Province, Faculty of Literature and Humanities. [Persian].
- 46) Alizadeh, S. & Momeni, F. (1401). Geography, Economy and Development: Recommendations for the 7th National Development Plan. *Geography (Scientific Quarterly of the Iranian Geographical Society)*, 20(75), 57-78. [Persian]. https://mag.iga.ir/article_702036.html